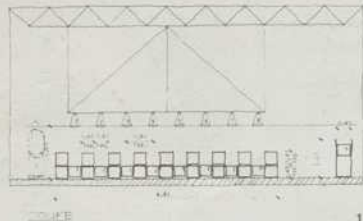

NÄKÖKULMAT

VISUALISATION
ARCHITECTURALE:
NOUVEAUX OUTILS,
realise par Stanley Stinnett 1983—
84 avec l'aide du Musee du Parc de
la Villette.

Pariisin uusi biennaali esitteli ke-
vällä laajasti kuvataiteen uusia vir-
tauksia. Näyttelyyn sisältyi lisäksi
laaja arkkitehtuurin osasto, jossa
Stanley Stinnetin työ herätti erityi-
sesti huomiotani. Työn nimi ilme-
nee otsikosta. Se muodostaa oman,
muusta arkkitehtuurin osastosta
poikkeavan näyttelykohteen. Sisäl-
löltään työ on arkkitehtuurin perus-
tutkimusta, ja luonteensa mukai-
sesti se asettuu arkkitehtuurin ja
taiteen välimaastoon, joskin sen voi
kokea myös itsenäisenä taideteokse-
na.

Tekijän (arkkitehti Stanley Stin-
nett, s. 1950, California USA) läh-
tökohtana on ollut arkkitehtuurin
hahmotuksen peruselementtien tark-
astelu kuvanveiston avulla. Stin-
nett loi ensin tarkasteltavan mate-
riaalin kipsisten tilaveistosten muo-
toon. Veistosten tekemisessä ei ol-
lut minkäänlaisia esteettisiä lähtö-
kohtia. Niiden muodon määräisivät
tarkastelutapa ja tekijän halu käydä
läpi prosessi orgaanisesta (biologi-
sesta) muodosta rakennettuun
(euklidisesti hallittuun).

Tältä pohjalta syntyi noin vuoden
aikana kahdeksan kipsikuution
(40 x 40 x 40 cm³) sarja. Työn
toinen osa muodostui materiaalin
tarkastelusta sisältäpäin erilaisten
teknisten apuvälineiden avulla.
Käytettiin endoskooppia, tietoko-
netomografiaa eli "poikkileikkaus-
röntgeniä" ja videotekniikkaa.

Työn kolmas osa oli tuottaa ulko-
puoliselle tarkastelijalle — siis
muille kuin tekijälle itselleen —
mahdollisuus tutustua veistoksiin
sisältäpäin. Tähän tarkoitukseen on
käytetty videolaitteistoa. Arkkiteh-
tuurin tarkastelun keskeinen perus-
elementti, aika, on näin mukana
työssä. Endoskoopin, katselijan, lii-
ke ja liikkeen vaikutus tarkastelta-
van materiaalin hahmotuksessa tu-
levat havainnollisiksi.

Näyttelyasuun rakennettuna työ
muodostuu pimiöstä, jossa veistok-
set on asetettu riviin, ja veistosten
välissä on videomonitori kutakin
veistosta varten. Lisäksi on yksi eril-
linen monitori poikkileikkausten
esittämistä varten.

Työhön tutustuva näkee vaikutta-
van valon leikin tilassa. Monitoreis-
sa pyörivien "tilatarkastelujen"
vaihtuessa syntyvän tauon aikana

veistokset valaistetaan sisältä, jolloin
on mahdollista tarkastella veistoksia
yksittäisinä kappaleina ja kokonai-
sena veistossarjana.

Videotekniikalla on tarkasteltu tilo-
ja ja muokattu niiden mittasuhteita
— muunneltu näkökulmia. Yhdes-
tä veistoksesta syntyy useita variaa-
tioita, ja niihin voi tutustua moni-
torien avulla. Monitorien katselussa
syntyy mielikuvia vaihtoehtojen lo-
puttomasta kirjosta ja mittakaavan
suhteellisuudesta. Vieressä olevan
nelikymmensenttisen kuution si-
säin tuntuu mahtuvan megamaail-
ma. Yksittäisen kuution poikkileik-
kaussarjasta muodostuu silmää hi-
velevä metamorfoosi täysin sattum-
anvaraisen kaksikulotteisen hah-
mon muuttuessa kolmiulotteiseksi
ajan avulla.

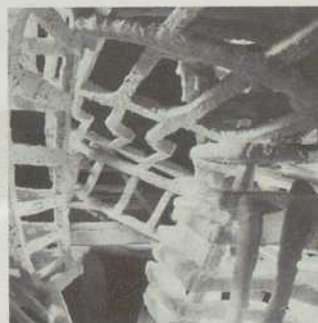
Edellä sanottu ei kuitenkaan vielä
luonnehdi työn varsinaista sisältöä.
Stinnetin teemana on ollut tilan ja
tilan havaitsemisen tarkastelu puh-
taasti visuaalisella tasolla. Tähän
päästäkseen hän on sulkenut veis-
tosten teossa pois esittävät ja sym-
boliset aiheet. Tarkastelutavat on
myös jäsennelty ja luokiteltu, jotta
erilaista materiaalia, erilaisia veis-
toksia, tarkasteltaessa aineisto muo-
dostuisi keskenään vertailukelpoi-
seksi.

Mitä työn tuloksena sitten on syn-
tynyt? Tekijällä ei ollut työtä aloit-
taessaan mitään kuvaa lopputulok-
sesta, sen muodosta tai merkityk-
sestä. Tärkeänä tekijä on pitänyt
prosessin puhdasta ja kurinalaista
läpiviemistä. Tekijän tahto on koh-
dennettu prosessiin eikä johonkin
ennakolta aavisteltavissa olevaan
muoto- tai sisältöratkaisuun. Pros-
essin edetessä on siten kehittynyt
menetelmä ja koneisto tilan ominai-
suuksien ja ominaisuuksien ha-
vaitsemisen tarkasteluun.

Paino tulee asettaa viimeksi mainit-
tuun: tilan ominaisuuksien havait-
semisen tarkasteluun. Tarkasteltava
aineisto ei ole pääasia, vaan se,
mitä havaitsija näkee ja kokee ai-
neiston pohjalta. Puhtaasti ei-esit-
tävä materiaali valaisee siten myös
arkkitehtoniseen materiaaliin sisäl-
tyvien alkioiden ja alkioiden kasau-
rumien havainnointia.

Jokainen Stinnetin työtä tarkastele-
va voi tehdä näitä havaintoja itses-
tään. Näkökulmien muuttumista
seuratessa huomaa, että oikukkaat
ja sattumanvaraisetkin hahmot ja
volyymit sisältävät kiinnostavaa ja
antoisaa visuaalista aineistoa. Mu-
siikin alueella käsittelytapaa kuvaa-
maan käytetään termiä "aleatorien-
nen". Kysymys on sattuman ja tie-
toisen ohjaamisen vuorovaikutuk-
sesta. Samalla voi todeta, että vi-
suaalisten peruselementtien tutki-
misen ja taiteen teon välinen raja ei
olekaan kovin suuri.

Samalla kun työ valottaa näkökul-
mien tarkastelua, se on aiheen ki-
teytettyä yhteenvetona itsenäinen
taideteos ja esimerkki teknisten
apuvälineiden luovasta soveltami-
sesta taiteen ja arkkitehtuurin käyt-
töön. — Markus Aaltonen

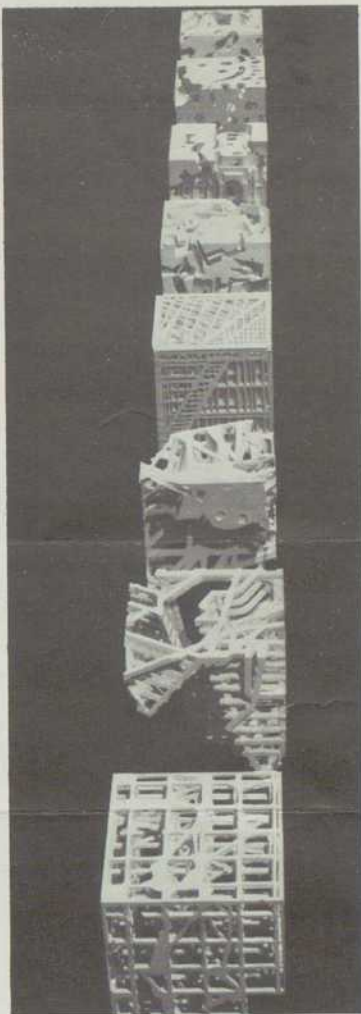
1 Poikkileikkaus "pimiöstä".

2 Orgaaninen tila. Veistoksen teossa on todella käytetty orgaanista materiaalia, mm. vihanneksia.

3 Esimerkki orgaanisen ja rakennetun tilan väli muodosta.

4 Rakennettu tila.

5 Veistokset sarjana näyttelytilassa.

6 Tietokonetomografialla toteutettu poikkileikkauskuutiosta numero 3. Leikkauksia tarkastellaan yhdestä monitorista, jolloin leikkaustason siirtyessä kuution läpi syntyy syvyysvaikutelma ja silmiä hivelevä metamorfoosi kaksikulotteisella pinnalla.

